

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon száma 12.)
Fiume, Klotild utca (Via Clotilde) 4. szám, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt 29.)

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKEN.
Egész évre . . . 28 kor. Negyed évre . . . 7. — kor
Fél évre . . . 14. Egy hónap . . . 2.40
EGYES SZÁM ÁRA FIUMÉBAN 8 FILLÉR,
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 69 fill.

A király halála.

Agyuk dörgését, gépfegyverek kattogását, a legpokolibb csatazajt is tulharsogta néhány fájdalmas szó: Meghalt a király! A legmérszöbb fájdalmak, legsúlyosabb megpróbáltatások harmadik esztendejében is tudott még új, az eddigieknél nagyobb fájdalmat tartogatni számunkra a sors. Nemzetek, népek állanak gyászbaöltözötten Ferenc József ravatalánál és siratják a legbőleesebb, legnagyobb, legnemesebb uralkodót.

Azo rszágos gyászban impozáns módon nyilvánul meg a magyar nemzet végtelen fájdalma, soha el nem muló szeretete. Ma még kezdetét sem vette a hivatalos gyász, melynek ceremóniái felett most folyik a nagy tanácskozás. Ma még csak a szívek gyászolnak és ez a gyász a legmeghatóbb. Illetékes helyen most állapítják meg az országos gyász külső formáit és a nagy temetés programját.

Meghalt öreg királyunk, de elárvult trónja egy pillanatig sem maradt gazdátlanul. Ott ül már rajta, ragyogó ifjúságában, új uralkodónk, a fiatal Károly király. A harctérről sietett haza, hogy átvegye fényes, de nagy felelőségekkel terhelt örökségét és a mai napon, mikor magyar népéhez intézett királyi szövege végighangzik a hazán, az egész nemzet örömteljes reménységgel üdvözli őt és tekint jövődöbeli cselekedetei elé...

AZ ÚJ KIRÁLY NEVE.

Az új király Magyarországon IV. Károly néven, Ausztriában pedig I. Károly császár néven uralkodik.

KÁROLY KIRÁLY MANIFESZTUMA.

A hivatalos lap külön kiadása a következő királyi leiratot közli:

Kedves gróf Tisza!

A mai nappal átvettem az uralkodást. Megerősítem Önt és a minisztérium többi tagjait eddigi tisztségükben és egyuttal

megbizom Önt a mellékelt, Népeimhez intézett proklamáció közzétételével.

Károly s. k.
gr. Tisza s. k.

NÉPEIMHEZ!

A hazával és hű népeimmel együtt mélyen megindulva állok annak a nemes uralkodónak a ravatala előtt, aki majdnem 70 esztendeig intézte a monarkia sorsát. A Mindenható kegyelme fiatal korban szölitotta őt a trónra és késő öregségéig adott neki erőt arra, hogy az uralkodói méltóság és a népei iránti meleg szeretet által reá rótt feladatoknak szentelhesse magát.

Nekem ezt a művet folytatnom kell és be kell fejeznem. Ebben a viharos korszakban lépek őseim trónjára, amelyet fenkölt elődöm reámhagyott. A mi célunk nincs még elérve. Nincs még megtörve ellenségeinknek az a hamis felfogása, hogy bennünket legyőzhetnek és a monarkiót feloszthatják. Szilárdul bizom abban, hogy az én monarkióm, melynek hatalma a benne egyesült két állam régi törvényein alapul, mely két állam osztatlan összetartozását a háboru veszedelmei újból megpecsételték, e világháboru után kifelé és befelé megerősövede és megizmosodva fog továbbfejlődni.

Bizom abban is, hogy ezen összetartásba vetett hittel népeim, hazaszeretettől eltelve és abban a közös elhatározásban egyesülve, hogy az ellenséget leküzdjük, közre fognak működni abban is, hogy új energiákat is fejtsenek ki avégből, hogy biztosítsák a monarkió mindkét államának és Bosznia-Hercegovinának jövő fejlődését és felvirágozását.

Amidőn az Ég kegyelmét és áldását kérem Magamra, a hazára és az én szeretett népeimre, a Mindenható előtt ígérem, hogy az őseim által reám ruházott feladatoknak hű végrehajtója leszek. Mindent el akarok követni, hogy a háboru borzalmainak mielőbb véget vethessenek és olyan békét teremthessenek népeim számára, amelyet fegyvereim becsülete és két államunk, valamint szövetségeseink érdekei megkövetelnek.

Igazságos és szeretettel eltelt uralkodója akarok lenni népeimnek, a jogok egyen-

lőségének őre. Allandó gondosságomat fogja képezni népeim erkölesi és anyagi javainak, szabadságának és jogainak előmozdítása, arról sem feledkezvén meg, hogy a társadalom munkálkodó elemeinek biztosítások tisztességes munkájuknak a gyümölese.

Ausztria-Magyarország megtörhetetlen életerejébe vetett bizalommal és népeim iránti mély szeretettel eltelve, egész életemet és minden erőmet e magasztos feladatok szolgálatába fogom állítani.

Kelt Bécsben, 1916. évi november hó 21-én.

Károly s. k.
gróf Tisza István s. k.

A PROKLAMÁCIÓ HATÁSA.

Károly király proklamációja lelkes visszhangot keltett. A bécsi Fremdenblatt a következőket írja: Az új uralkodó gyönyörű hitvallást tett elődje hagyatékának tiszteltéről. A monarkia életerejének elpusztíthatatlanságában való hite, népei iránti szeretete és az az elhatározása, hogy egészen a reája várakozó feladatok elvégzésére szenteli magát, biztosítékot adnak reményeinek és vágyainak teljesülésére.

TISZA BÉCSBEN.

Tisza István gróf miniszterelnök ő felségénél volt audiencián. Azután rövid tanácskozást folytatott Burián külügyminiszterrel, majd a kabinetirodába ment, ahol hosszabb ideig együtt dolgozott Daruváry osztályfőnökkel. Délután Tisza Körber osztrák miniszterelnököt látogatta meg, azután visszatért a magyar minisztérium palotájába, ahol Burián külügyminiszter látogatását fogadta.

A TEMETÉS.

Bécsi lapjelentések szerint őfelsége holttestét hétfőn este 10 órakor fogják Schönbrunnból a Hofburg plébánia-templomába vinni. A két következő napon, szerdán és csütörtökön megengedik a közönségnek, hogy megjelenjék a ravatalnál. A jövő csütörtökön délután 3 órakor helyezik el a holttestet ünnepiesen a kapucinusok sirboltjában.

FEJEDELMEK RÉSZVÉTE.

Berlinbe Vilmos császár főhadiszállásáról érkezett a király halálának híre. Vilmos császár a német fejedelmek élén személyesen jelenik meg a temetésen. Bethmann-Hollweg kanclár megleghangu részvétlét íratot intézett Burián külügyminiszterhez, melyre a külügyminiszter hasonló uton válaszolt.

Károly királyhoz százával érkeznek a királyi család tagjaitól, idegen uralkodóktól és másoktól a részvétlétíratok. Elsők között volt Ferenc Ferdinánd három árvájának, Zsófiának, Miksának és Ernőnek Konopistból keltezett következő távirata:

Károly császárnak, Schönbrunn. Mélyen megrendülve a bennünket és egész Ausztriát ért kimondhatatlan veszteség felett, első gondolataink és imáink benső szeretettel és hűséggel szállnak Felsőged felé. Szeretett szüleink az égből áldást könyörögnek Felsőgedre.

A svéd király Stockholmban személyesen látogatta meg az osztrák és magyar követet és kifejezte részvétét a király halála felett. A dán király három hetes udvari gyászt rendelt el Ferenc József királyért.

A BUDAPESTI HELYÖRSÉG HUSEGESKÜJE.

A budapesti helyörség ma letette a hűség esküt Károly királynak.

A KORONÁZÁS.

Károly király koronázása december második felében, minden valószínűség szerint még karácsony előtt megtörténik.

Budapesti politikai körökben élénk megbeszélés tárgyat képezi a koronázás, melynek idejét maga az uralkodó fogja meghatározni. Politikai körökben rámutatnak arra, hogy bizonyos, igen komoly politikai okokból szükséges, hogy a koronázás gyorsan megtörténjen. A koronázás előtt ugyanis a király nem szentesíthet törvényt, minthogy pedig a budgetprovizórium december 31. előtt lejár, ha addig a koronázás meg nem történik, úgy január 1-én törvényen kívüli állapot fog bekövetkezni.

MINISZTEREK MEGERŐSÍTÉSE.

A hivatalos Budapesti Közlönyben ma Károly király három kézírata jelent meg. Ezekben megerősíti Buriánt a külügyminiszteri és közös pénzügyminiszteri, Krobotint pedig a közös hadügyminiszteri állásban.

Francia-belga harctér.**NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.**

BERLIN, nov. 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

A ködös idő legnagyobb részben megakadályozta a harci tevékenységet. A labassei-csatornától délre az anhalti 93. gyalogezred és a magdeburgi 4. utászszázalaj őrzései behatoltak az angol árkokba és a védelmi művek szétrombolása után több mint 20 fogollyal és egy gépfegyverrel tértek vissza. A Somme-területen is a nap folyamán ugyancsak kisebb volt a tüzéségi tűz és este is csak az Ancere két partján és a st. pierre-vaasti erdőnél lett erősebb. Az angoloknak egy támadása Serretől északnyugatra elhárító tüzünkben összeomlott.

Ludendorff, első főszállásmeister.

H I R E K.

— **Fiume gyásza.** Egyre szélesebb körökben bontakozik ki Fiume gyásza a király halála felett. A városi képviselőtestület ma délelőtt 10 órakor rendkívüli ülést tartott, melynek lefolyásáról lapunk más helyén emlékeztünk meg. A középületeken és magánlakóházakon sűrűn lengeti a szél a gyászlobogókat és az üzletek kirakatai is gyászpompát öltenek, ezekben sok helyen látható a király gyászfátyolos képe. Naponta háromszor, egy-egy órán át szólnak a harangok az összes templomokban. Az iskolákban ma megtartották az előadásokat és a hivatalos gyász tulajdonképpen csak akkor veszi majd kezdetét, amikor a kormányzó felsőbb helyről megkapja erre nézve az utasításokat. A zenés kávéházakban természetesen szünetel a zene és a mozgóképszínházak is beszüntették egyelőre előadásait.

— **A képviselőtestület gyásza.** A városi képviselőtestület ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, melyet kizárólag I. Ferenc József király emlékének szentelt. Az ülésen az összes Fiumében időző városatyák feketében jelentek meg és ott voltak a tanács tagjai is. Vio polgármester mélyen megindulva a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

„Meghalt a király! A lesújtó gyász, a mely villámgyorsan bejárta a várost és hazánk minden részét mély fájdalommal tölt el minden szívet kunyhóban és palotában egyaránt.”

Azután néhány kegyeletteljes mondat után így folytatta:

„Emlékeztetem Önöket, hogy hazánk az ő uralkodása alatt lett szabad és erős és kapta meg mindazt az alkotmányos garanciát és polgári szabadságot, a mely a legnyilvánosabb megpróbáltatásoknak is ellenállt és ma diadalmasan áll a legfőbb erőpróbában.”

Beszédét így fejezte be a polgármester:

„Mi Magyarország fiai, a hol a vitézség tradíció, a hol a hűség köteletség és mi Fiume gyermekei is letesszük a ravatalra a tengerpartján nőtt virágokat és meghajtjuk zászlónkat, a mely a háromszínű magyar nemzeti lobogó árnyékában és a Habsburg ház oltalma alatt nem fél semmiféle veszélytől, hanem büszkén kéri a jövőtől az élethez való jogot. A király meghalt, a haza nem hal meg soha!”

A költői szépségű beszéd után a városatyák a gyász jeléül felálltak, majd a pol-

Az Olt mindkét oldalán tovább hátrálnak a románok.

Kampolungnál minden ellentámadás eredménytelen maradt. - Az országot román sereg veszedelme.

Román harctér.**VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.**

BUDAPEST, nov. 23. (Hivatalos.)

Krajovát rövid harc után elfoglaltuk. A románok az Oltnak mind a két oldalán tovább hátrálnak. Kampolungtól északra az ellenségnek minden arra irányuló kísérlete, hogy elkeseredett támadásokkal sikereket küzdjön ki, ismétlenül eredménytelen maradt. Egyébként a keleti harcvezetésen nem történt fontosabb esemény.

Höfer, altábornagy.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, nov. 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

Kampolungtól északra a románok megismételték hiábavaló támadásaikat a német és osztrák-magyar harcvezetés ellen. A Vöröstrony-szorosnál és az Olt folyó oldalvölgyeiben harcok közben tört nyertünk. A megvert ellenség ellenállását szoronytámadással és lovasrohammal rövidesen letörve, észak felől nyugat- és keletporoszországi gyalogság, nyugat felől pedig öfensége a királyné vértesszerevének egy százada nyomultak be elsőnek a német csapatok közül Krajovába.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Orosz harctér.**NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.**

BERLIN, nov. 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

Rigától délnyugatra német népfelkelők rohamos csoportja az orosz állásukból saját

vesztése nélkül 33 foglyot és 2 gépfegyvert hozott be. Egyébként a tengertől a Kárpátok brassói környékéig nem volt nagyobb harci tevékenység.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Olasz harctér.**VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.**

BUDAPEST, nov. 23. (Hivatalos.)

A helyzet változatlan.

Höfer, altábornagy.

Balkáni harctér.**VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.**

BUDAPEST, nov. 23. (Hivatalos.)

A helyzet változatlan.

Höfer, altábornagy.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, nov. 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

Mackensen vezértábornagy hadseregcsoporthja:

Dobrudzsában a tengerpart közelében előtéri harcok. A Dunánál helyenként tüzéségi tűz.

Macedóniai arcvonal:

Az Ochrida és a Prespa tó között, valamint a monasztiri sikon az ántánt előcsapatai a német-bolgár állások körletébe jutottak. Paralvótól keletre gárdavadászaink visszahódítottak egy magaslatot, a melyet több erős támadással szemben megtartottak.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Alírási felhívás az 5-ik hadikölcsönre.

I.

Az alírási tartama és az alírási helyek.

Az alírási időtartama 1916 november 23-tól december 22-ig bezárólag terjed. Alírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és annak közvetítő helyeiül szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzüzetek.

A címletek nagysága.

A kibocsátásra kerülő és 6 százalékkal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 koronás, az 5 és fél százalékos törlesztéses kölcsön kötvényei pedig 2000, 5000, 10.000 és 50.000 koronás címletekben fognak kiállíthatni.

Az eladási ár.

I. A 6 százalékkal kamatozó járadékkölcsönkötvény kibocsátási ára — ép úgy, mint a korábbi 6 százalékos járadékkölcsönöké, — tulajdonképpen 97 K 13 f.-rel van számítva; arra való tekintettel azonban, hogy a járadékkötvény kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi november 1-én veszi kezdetét, a megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a járadékkölcsönkötvény alírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az alíráskor az alírt összeg egész ellenértéke befizetettik: a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő alírási esetén 97 K 70 f.-ben;

b) az 1916. évi december 5-ét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárólag történő alírási esetén: 98 koronában;

2. ha pedig az alább ismerttetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módokat vétetik igénybe, az alírási határidő egész tartamára szólólag 98 K 50 f.-ben.

II. 5 és fél százalékkal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 95 korona; arra való tekintettel azonban, hogy a kölcsönkötvények kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi október 1-én kezdődött, a kincstárnak megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a törlesztéses kölcsönkötvények alírási ára minden 100 ko-

rona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az alíráskor az alírt összeg egész ellenértéke befizetettik: a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárólag történő alírási esetén 96 koronában; b) az 1916. évi december 5-ikét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárólag történő alírási esetén: 96 korona 25 fillérben; 2. ha pedig az alább ismerttetendő kedvezményes fizetési módokat vétetik igénybe, az alírási idő egész tartama alatt változatlanul 96 korona 75 fillérben.

Kamat-esedékesség.

Az ötödik hadikölcsön járadékkötvényei 1916 november 1-étől kezdődőleg és minden év május 1-én és november 1-én lejáráó félévi utólagos részletekben évi 6 százalékkal, a törlesztéses kölcsönkötvények pedig 1916 október 1-től kezdődőleg évi 5 és fél százalékkal minden év április 1-én és október 1-én lejáráó félévi utólagos részletekben kamatoznak, tehát a járadékkölcsönkötvényeknél az első szelvény 1917. évi május 1-én, a törlesztéses kölcsönkötvényeknél pedig 1917 április 1-én esedékes.

Befizetési hely.

Ugy a járadék-, mint a törlesztéses kölcsönre történő jegyzéseknél az alírt összegek ellenértéke az alírási helynél fizetendő és az alírási áron felül az alíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Részletfizetési kedvezmény.

Az esetben, ha a 6 százalékos járadékkölcsönre alírt összeg 100 koronát meg nem halad, az alírási alkalmával az alírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6 százalékos járadékkölcsönre történő és 100 koronát meghaladó, valamint az 5 és fél százalékos törlesztéses kölcsönre eszközölt alírásoknál azonban a befizetés részletek-

ben is teljesíthető. Ez esetben az alírási alkalmával az alírt összeg 10 százaléka biztosítékképpen leteendő és pedig készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban. A részletek pedig a következőképpen fizetendők: a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1917 január 5-ig; a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1917 január 18-ig; a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1917 január 27-ig; a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1917 február 7-ig; Az utolsó befizetés alkalmával az alírási hely a letett biztosítéket elszámolja, illetőleg visszaadja.

(Folytatjuk.)

Szilárd fejszalata

vagonrakományokban 100 kg.-ja 21 korona, bérmentesen Fiuméba szállítva fizetendő másodlat ellenében a Temesvári Bank és Kereskedelmi r. t.-nál. Ajánlja:

Reiter Izidor Temesvár.

Babérlevél

jó minőségben, nagyobb mennyiség, megvételre kerestetik. Ajánlatok az ár és mennyiség megnevezésével „Commerce 1877” jelzés alatt intézendők: Mosse Rudolf címére, Budapest, Andrássy ut 2.

2-3 szobás berendezett lakást

keres gyermektelen házaspár a város belsőjében. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

Wolfram körte

Egyes darabokat szállít:

„UNITAS” gyári lerakat. Via de Amicis 9. a Fenice színházzal szemben.

Aprított tűzifát K. 6.50-ért

100 kgmonként raktárról elad

Braun Bernát és Társa Fiume Via S. Türr 5. (saját ház)

kőszennagykereskedők. Házhoz szállítás távolság szerint 1—2 kor. mmázsánként.

Wellmann Testvérek

vas és fémárkereskedés

FIUME, VIA G. SIMONETTI 1.

Telefon 12-15. sz.

Kályhák, takaréktűzhelyek, szerszámok, ház- és konyhaberendezési tárgyak és mindennemű vas- és fémáru cikkünk választékban.

A világhírű „Phoebus” folyton égő kályha :: csak itt kapható. ::

Szén-fa-és gázfűtésre való mindennemű takaréktűzhelyek

és kályhák

vasáruk és konyhaszerek a legnagyobb választékban kaphatók a

Fiumei Vas- és Fémáru Szövetkezet

Via Ciotta 19. sz. alatti főraktárban és a Via del Porto 8. sz. alatti detail üzletében (a Borsa kávéházzal szemben)

A háboru miatt a vevőktől visszavett egyes butordarabok valamint új butorok olcsó áron kaphatók.

HERSKOVITS S.

butorraktára

Fiume, Parini 6. utca 4-6.

Oltott meszet

minden mennyiségben szállít

Braun Bernát és Társa

Via Stef. Türr 5 (saját ház).